

Wyrok z 6 października 2004 r., [SK 23/02](#)
**UZALEŻNIENIE DOPUSZCZALNOŚCI KASACJI OD WARTOŚCI
PRZEDMIOTU ZASKARŻENIA**

Rodzaj postępowania: skarga konstytucyjna Inicjator: osoba fizyczna	Skład orzekający: pełny skład	Zdania odrębne: 0
Przedmiot kontroli		Wzorce kontroli
Niedopuszczalność kasacji w sporze o prawo majątkowe, jeżeli wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż 10 tys. złotych <small>[Ustawa z 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego: art. 392¹ § 1 (dodany w 1996 r.)]</small>		Prawo do równego traktowania Prawo do równej dla wszystkich ochrony praw majątkowych <small>[Konstytucja: art. 32 ust. 1 i art. 64 ust. 2]</small>

Postępowanie cywilne w Polsce jest w zasadzie dwuinstancyjne. Od każdego orzeczenia sądu pierwszej instancji rozstrzygającego sprawę co do meritum stronom przysługuje środek odwoławczy zwany apelacją. Od 1 lipca 1996 r. również niektóre orzeczenia wydawane przez sąd drugiej instancji mogą być, przy spełnieniu warunków określonych w znowelizowanym kodeksie postępowania cywilnego, zaskarżane przez strony. Środek zaskarżenia nazywa się wówczas kasacją, a sądem trzeciej instancji jest Sąd Najwyższy.

Jednym z ograniczeń dopuszczalności kasacji jest zakwestionowany w niniejszej sprawie art. 392¹ § 1 kodeksu postępowania cywilnego (k.p.c.), dodany przez nowelę z 1996 r. Przepis ten stanowi, między innymi, że w sprawach dotyczących praw majątkowych kasacja nie przysługuje, jeżeli wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż 10 tys. złotych; w sprawach gospodarczych (tj. takich, w których obie strony procesu są przedsiębiorcami) kwota graniczna wynosi 20 tys. złotych.

Osoba składająca skargę konstytucyjną (skarżący) dochodziła na drodze sądowej ustalenia wstąpienia w stosunek najmu po zmarłej babce. Skarżący przegrał proces w obu instancjach. Wspomniane wyżej ograniczenie uniemożliwiło mu skuteczne wniesienie kasacji. Jeżeli przedmiotem sporu sądowego jest istnienie prawa najmu, jako wartość tego prawa przyjmuje się roczną sumę czynszu (art. 23 k.p.c.).

W skardze konstytucyjnej zarzucono, że art. 392¹ § 1 k.p.c. jest niezgodny z art. 64 ust. 2 Konstytucji (prawo do równej dla wszystkich ochrony praw majątkowych) w związku z art. 32 ust. 1 (ogólne prawo do równego traktowania). Skarżący twierdził, że zaskarżony przepis, uzależniając dopuszczalność kasacji w sporze o prawo najmu od wysokości czynszu, faworyzuje najemców mieszkań droższych.

Przed przystąpieniem do merytorycznej oceny przepisu zakwestionowanego przez skarżącego Trybunał Konstytucyjny rozstrzygnął, z wynikiem pozytywnym, kwestię formalnej dopuszczalności

skargi (zob. tezy 1 i 2). Zgodnie ze linią orzecznictwa wytyczoną przez postanowienie Trybunału (w pełnym składzie) z 24 października 2001 r., [SK 10/01](#) (omówione osobno) uznaje się, że samodzielnej podstawy skargi konstytucyjnej nie może stanowić art. 32 ust. 1 Konstytucji, gwarantujący prawo do równego traktowania, zamieszczony wśród „Zasad ogólnych” rozdziału Konstytucji poświęconego gwarancjom wolności i praw człowieka i obywatela; Trybunał wymaga, aby autor skargi konstytucyjnej powołujący się na prawo do równego traktowania jednocześnie wskazał konkretną konstytucyjną gwarancję wolności lub prawa, w związku z którą zarzuca nierówne traktowanie. Wątpliwość co do dopuszczalności skargi konstytucyjnej w niniejszej sprawie wzięła się stąd, że skarżący obok art. 32 ust. 1 wskazał konstytucyjną gwarancję równej dla wszystkich ochrony własności, innych praw majątkowych i dziedziczenia (art. 64 ust. 2), która bywa niekiedy interpretowana jako uszczegółowienie treści tego pierwszego przepisu.

ROZSTRZYGNIĘCIE

Zaskarżony przepis jest zgodny z art. 64 ust. 2 w związku z art. 32 ust. 1 Konstytucji.

GŁÓWNE TEZY UZASADNIENIA

1. Szczególny charakter wyrażonego w art. 32 ust. 1 Konstytucji prawa do równego traktowania polega na tym, że prawo to nie może być ujmowane „samoistnie”, lecz musi być traktowane łącznie z normami prawnymi lub działaniami organów władzy publicznej wyznaczającymi sytuację prawną jednostki. Jeżeli owe normy lub działania nie mają odniesienia do konkretnych wolności i praw jednostki określonych w Konstytucji, wówczas prawo do równego traktowania nie może być podstawą skargi konstytucyjnej (por. art. 79 ust. 1 Konstytucji).
2. Samodzielną podstawę skargi konstytucyjnej może natomiast stanowić art. 64 ust. 2 Konstytucji. Ścisłe powiązanie gwarancji „równej dla wszystkich ochrony prawnej” z konstytucyjnym prawem do własności i innych praw majątkowych powoduje, że wspomniana równość staje się nieodłącznym aspektem tego prawa, określającym jego istotę. Przepis art. 64 ust. 2 nie jest więc jedynie uszczegółowionym potwierdzeniem zasady równości wyrażonej w art. 32 ust. 1.
3. Konstytucyjna gwarancja równej dla wszystkich ochrony praw majątkowych (art. 64 ust. 2) wyklucza zróżnicowanie o charakterze podmiotowym, nie wyklucza natomiast zróżnicowań o charakterze jednoznacznie przedmiotowym, związanych z odmiennością sytuacji faktycznych lub prawnych. Na gruncie procedury cywilnej zróżnicowanie takie może zostać oparte w szczególności na kryterium różnej wartości przedmiotu sporu.
4. Kasacja w sprawach cywilnych jest przewidzianym w ustawie środkiem odwoławczym od orzeczeń wydanych w drugiej instancji, który daje możliwość rozpatrzenia sprawy przez Sąd Najwyższy. Podstawowym celem kasacji jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitej wykładni prawa stosowanego przez sądy. Z Konstytucji nie wynika obowiązek ustawodawcy zagwarantowania dostępu do kasacji w każdej kategorii spraw sądowych. Przepis art. 176 ust. 1 Konstytucji (dwuinstancyjność postępowania sądowego) wiąże się z gwarancją prawa do zaskarżenia orzeczeń wydanych w pierwszej instancji

(art. 78), nie stoi natomiast na przeszkodzie uzależnieniu prawa do zaskarżenia orzeczenia sądu drugiej instancji (kasacji) od dodatkowych kryteriów. Niedopuszczalność skargi kasacyjnej w sprawach mniejszej wagi mieści się też w standardach prawa międzynarodowego.

5. Z racji wskazanych w tezach 3 i 4 uzależnienie dopuszczalności kasacji od wartości prawa majątkowego będącego przedmiotem sporu sądowego (art. 392¹ § 1 kodeksu postępowania cywilnego) nie stanowi sprzecznego z Konstytucją zróżnicowania ochrony praw majątkowych. Wybór kryterium zróżnicowania ochrony mieści się w granicach swobody regulacyjnej ustawodawcy i koresponduje z charakterem kasacji jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia.

Przepisy Konstytucji

Art. 32. 1. Wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne.
2. Nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny.

Art. 64. [...] 2. Własność, inne prawa majątkowe oraz prawo dziedziczenia podlegają równej dla wszystkich ochronie prawnej.

Art. 78. Każda ze stron ma prawo do zaskarżenia orzeczeń i decyzji wydanych w pierwszej instancji. Wyjątki od tej zasady oraz tryb zaskarżania określa ustawa.

Art. 79. 1. Każdy, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone, ma prawo, na zasadach określonych w ustawie, wnieść skargę do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie zgodności z Konstytucją ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o jego wolnościach lub prawach albo o jego obowiązkach określonych w Konstytucji.

Art. 176. 1. Postępowanie sądowe jest co najmniej dwuinstancyjne.